

Sector promoot navolging van checklist

Onderhoud aan kassen kun je plannen, maar schade niet

Waar kassen vroeger na vijftien jaar waren verouderd, gaan de constructies van tegenwoordig gemakkelijk nog tien jaar langer mee. Tegelijkertijd worden ze zwaarder belast en intensiever gebruikt. Denk alleen al aan dekwassers en bewegende installaties. Tel daarbij op de veranderende weersomstandigheden en de conclusie is: kassen krijgen erg veel te verduren. Dat hoeft geen problemen te geven, mits alles goed wordt onderhouden. Een handige checklist biedt ondernemers handvatten.

Schade kan vaak worden voorkomen door goed en regelmatig onderhoud. En dat hoeft allemaal niet heel ingewikkeld te zijn, als het maar gebeurt. Want als het fout gaat, zijn de gevolgen vaak niet te overzien. De productie en de daaraan gekoppelde afzet van het bedrijf komt dan in gevaar.

Verzekeraars, specialisten en onderhoudsbedrijven hopen die bewustwording te vergroten en ondernemers aan te zetten tot actie waar dat nog niet gebeurt.

Niet vergeten

Wil Bakker van TST kasonderhoud zag het afgelopen jaren duidelijk: "Bedrijven die hun

opstanden goed onderhouden, komen met minder kleerscheuren extreme buien en stormen door. Dat is echt te meten." Een groot deel van zijn klanten heeft de zaakjes goed op orde. Toch zijn er nog te veel bedrijven die onderhoud voor lief nemen. "Het schiet er inderdaad te vaak bij in", beaamt Sjaak van der Tak, voorzitter van Glastuinbouw Nederland.

Terwijl juist een regelmatige controle en vervanging van kapotte onderdelen essentieel is voor de voortgang van de teelt en afzet. "Iedereen kent vanuit zijn directe omgeving of de media de gevolgen van slecht weer. Op die momenten zijn we ons goed bewust van het belang van een sterke kas en daarmee de continuïteit van ondernemers. Helaas lijkt het alsof we die ervaringen ook weer snel vergeten en vervallen in de dagelijkse gang van zaken. Een sectorbreed initiatief om onderhoud op de agenda te zetten ondersteunen wij dan ook zeer", zegt Van der Tak.

Integreren in bedrijfsvoering

Maar ja, op welke punten is er onderhoud nodig om kassen sterk te houden? Met die vraag is verzekeraar Interpolis al zeker tien jaar bezig. Uitgangspunt zijn de ervaringen na stormen en windhozen: de gesprekken die

verzekeraars hadden met ondernemers, de ervaringen van de eigen technische dienst, schade-experts en de normen van het HortiQ-kwaliteitssysteem.

Willem Snoeker, sectormanager Glastuinbouw bij de verzekeraar: "Al deze bevindingen hebben we laten doorrekenen door TNO Bouw, afdeling kassenbouw in Delft. Uitkomst is een lijst van 34 punten waarop periodiek elke kas gecontroleerd zou moeten worden."

Het is hoog tijd dat ondernemers lessen trekken uit het verleden en opgedane kennis integreren in hun huidige bedrijfsvoering. Want alhoewel excessen niet zijn te voorkomen, is het mogelijk middels preventie de schade aanzienlijk te beperken. "Simpel gezegd, de kas moet op orde zijn", verklaart Bakker. "De checklist behandelt alle onderdelen die de ondernemer in ieder geval jaarlijks moet nalopen. Het zijn precies die punten waar, na intensief gebruik, slijtage zal optreden. Goed gevonden, zo'n hulpmiddel. Nu is het vooral een kwestie van doen."

Racefiets

Want alhoewel veel telers wel het belang van goed onderhoud onderkennen en al diverse punten hebben opgepakt, ontbreekt het toch nog te vaak aan regelmaat en daadkracht. Er is simpelweg meer aandacht voor het gewas dan de kas. Onderhoud heeft minder prioriteit. "Precies", meent ook Snoeker. "Kasonderhoud is nooit een gewoonte geweest. Tegen de tijd dat in het verleden de constructie begon te slijten, was er al een nieuwere en betere kas op de markt."

De huidige kassen zijn de beste van de wereld. Toch heeft elk bouwwerk een zwakke schakel die het geheel uiteindelijk vatbaar maakt voor schade. "Dat moeten we voor zijn. En nu weten we hoe. Neem die checklist mee in de structuur van de dagelijkse bedrijfsvoering. Maak een plan, dan krijgt het een positie in de organisatie en wordt het vanzelf een 'normale' bezigheid."

De gesprekspartners knikken instemmend. Aanpakken dus dat onderhoud. Alhoewel zij beseffen dat ook een goed onderhouden kas niet is opgewassen tegen excessen als hagel-

Wil Bakker (links), Sjaak van der Tak (midden) en Willem Snoeker buigen zich over de checklist van de minimaal te onderhouden onderdelen van de kas.

De sector wil breed inzetten op beter onderhoud aan kassen. Samenwerking heeft geleid tot een lijst van punten waarmee ondernemers grotendeels zelf schade kunnen voorkomen.

stenen en wervelwinden. Van der Tak weet de kwestie daarom treffend terug te brengen tot het formaat racefiets. “Die breng ik netjes elk jaar naar de fietsmaker ter controle. Natuurlijk kan ik alsnog een lekke band krijgen, maar het fietst wel zo prettig en veilig.”

Ondernemer verantwoordelijk

Onderhoud volgens de checklist is geen verplichting, meent de verzekeraar. Wel wijst Snoeker op de verantwoordelijkheid van de teler en zijn belang als het gaat om zaken als bedrijfscontinuïteit, voedselveiligheid en arbeidsveiligheid. “Wanneer kas of installaties sneuvelen kan de ondernemer gedurende korte of langere tijd niet aan zijn afleververplichtingen voldoen. Want al zitten die ruiten er na een dag weer in, een gewas dat uit balans is geweest, heeft vaak het hele verdere seizoen problemen met productie.”

Gevolgen reiken verder dan alleen financiële schade. Niemand wil immers aansprakelijk worden gesteld voor de gevolgen van glas en andere verontreinigingen in voedsel- en sierteeltproducten. “En wat te denken van medewerkers die gewond raken door lekkages of vallend glas. Je moet er niet aan denken. Nogmaals, door stelselmatig onderhoud te plegen, beperkt de ondernemer deze risico's aanzienlijk.”

Melding maken

Een belangrijke taak dus, die de teler vaak niet alleen kan. Bakker benadrukt dat het belangrijk is om daarom ook de medewerkers

in te schakelen. “En dan heb ik het niet per se alleen over een onderhoudsteam dat de installaties naloopt, maar gewoon de mensen die elke dag in de kas werken. Zij komen overal. Hang een (meertalig) overzicht in de kantine met aandachtspunten waarop zij moeten letten. Glasbreuk, lekkage, rammelende nok of trillend luchtraam. Doordat zij regelmatig op vaste plekken in de kas komen, weten ze wanneer er daar iets verandert. En vermeld dan ook hoe en aan wie ze die melding moeten maken. Een foto naar de bedrijfsleider sturen bijvoorbeeld.”

Goede basis

Sommige aspecten van het onderhoud zijn simpel zelf uit te voeren. Regelmatig losse materialen in de directe omgeving van de kas opruimen of de kopspanners aandraaien, dat kan de teler vaak zelf. Werkzaamheden met glas of op hoogte kan hij beter overlaten aan gespecialiseerde bedrijven. Bakker: “Ga dan vooral niet zelf zonder de juiste hulpmiddelen aan de gang. En bedenk: garantie op de kas is niet hetzelfde als onderhoud.”

Betrokkenen hopen dat ondernemers de checklist aandachtig gaan lezen en onderdeel maken van hun bedrijfsvoering. Zodat onnodige schade in de toekomst vaker wordt voorkomen. Onderhoud kun je immers plannen, schade niet. De checklist voor kasonderhoud is te vinden op de website van Interpolis. Het document kent zeven aandachtsgebieden: Fundatie, Staalconstructie, Aluminiumconstructie, Glas en bedekking, Luchtmechaniek,

Hemelwaterafvoer en tenslotte de Appendix (overig). Wanneer ondernemers de 34 concrete acties navolgen, ligt er een goede basis voor een sterke kas.

Stichting Collectief Schadebeperking Glastuinbouw (CSG) heeft in gezamenlijk overleg tot doel het veilig werken rondom schade. De laatste jaren wordt vooral ingezet om te bekijken of stormschade is te voorkomen of beperken. De deelnemers aan dit overleg zijn afkomstig uit de AVAG, NVOK, Adviesbureaus en verzekeraars. Vanuit dit platform is voorgesteld om kasonderhoud verder te concretiseren en heeft de afgevaardigde van de verzekeraars hiertoe het initiatief genomen om dit verder uit te werken met de andere glastuinbouwverzekeraars.

Samenvatting

De hedendaagse kas kan makkelijk 25 jaar mee. Om de kas sterk te houden, is stelselmatig onderhoud absoluut noodzakelijk. Helaas is dit nog niet overal goed geregeld. Middels een checklist geven verzekeraars, Glastuinbouw Nederland en onderhoudsbedrijven inzicht in de minimaal te onderhouden onderdelen van de kas. Ze hopen daarmee aan te zetten tot actie. Door regelmatig de juiste acties uit te voeren, kunnen ondernemers hun bedrijfscontinuïteit grotendeels zelf veiligstellen.